

ПАПОК

NEHÉZ HIVATÁS

A századfordulón dicsérte az Urat Zentán a pravoszláv templomban egy Krisztus arcú, ősz szakállú szerb pap: nagytiszteletű Vlašić Trifun. Áldott jó ember volt, és hívei szívesen jártak a kedvéért a templomba. Nem mondhatni, hogy Trifun tiszteletes nem szerette volna viszont a nyáját, de azért tán még inkább kedvelte a „nemzeti csendest”, a ferblit. Ezért az egyért éppenséggel halni tudott volna. Gyakran megesett, hogy ott virradt rá reggelenként az asztal mellett, annyira belefeledkezett társaival együtt az ördög bibliájába.

Egy szombati estén is kimaradt. Másnap, amikor fél tízkor elsőt kondított a harangozó a misére, Trifun atya kénytelen-kelletlen fészkelődni kezdett a helyén. Nagyon maradhatnékja volt pedig, de mivel harmadik csendítéskor már az oltár előtt kellett állnia, sóhajtvá felcihelődött:

– Hej, szép ez a mi hivatásunk, nagyon szép, csak ez a templom ne vóna! ...

ILYEN HELYRE ILYEN KÖLL...

Még a fatengelyes világban történt karácsony tájékán, hogy egy Tisza menti kisebb faluból háromtagú deputáció ment Kalocsára az érseki hivatalba. A küldöttség vezetője, egy guba-szűrös, szapora beszédű kis ember, adta elő a kérelmet: vannak már annyian, „hogy é hitvány papot is e' tunnának tartanyi”, minekokáér' a legalázatosabb kérelemmel fordulnak az érseki hivatalhoz, vegye gondjaiba a pásztor nélkül való nyáját, szívelje meg alázatos kérésüket, és...

A szónok kissé nagy feneket kerített a beszédnek, ezért a főpap rászólt, hogy fogja a mondókáját rövidebbre. Ám a küldött csak ekkor kezdett igazán belemelegedni az orációba, mígnem az érsek ingerülten közbevágott:

– Hát hiába kérem kendet? Hallja... Különb embert is küldhettek volna ide, mint kend!

No, erre már a magyarban is megállt a szó. Rántott egyet a szűrén, s végtelen önérzettel csak ennyit mondott:

– Hát... ijén hejre ijén köll, külömb hejre külömb köll!

AZ ELTÉVEDT BIRKA

Adán az egyik igen szűkmarkú és zsugori szerb gazda valami csekély egyházi adó miatt összeveszett a népszerű Pántó tiszteletessel meg a pravoszláv eklézsiával. Az istennek sem volt hajlandó fizetni, inkább – azt mondta – kitér a hitéből.

El is ment a katolikus plébánoshoz, s bejelentette, hogy katolizálni szeretne.

Rózsa Imre plébános, aki mindig keresztényi igyekezettel ápolgatta a két egyházon belüli kölcsönös megbecsülést és jó viszonyt, cseppet sem örült meg a pravoszláv nyájból elkódorogni szándékozó hívőnek.

– Fontolja meg! Nagy lépés ez, barátom, odahagyni az apja vallását! Ne hirtelenkedje el... – tanácsolta neki, és időnyerés céljából meghagyta, hogy jöjjön vissza két hét múlva.

Az ember elment, a plébános pedig időközben fölkereste kollégáját, s némi zavarral előadta, milyen nehéz helyzetbe hozta őt ennek a gazdának a szándéka.

A humoráról messze földön híres Pántó tiszteletes azonban a következő szavakkal nyugtatta meg aggódó kollégáját:

– Sose nyugtalankodjék emiatt, kedves plébános úr! Vegye csak be az eltévedt embert a maga aklába! Egyet azonban mondhatok: ezt a birkát én sem fejtem, maga sem fogja nyírni!

KÁNTORVÁLASZTÁS

Kántorválasztás volt az egyik Tisza menti községben. Mint ahogy ez már ilyenkor lenni szokott, két pártra szakadt a hívősereg, s ki-ki a maga választottját szerette volna az orgona mellé ültetni. Még a korteskedéstől sem riadtak vissza, hiszen nem babra ment a dolog, meg aztán

– mivelhogy a rossz kántor a szép éneket is csúnyán mondja – jól meg kellett ám fontolni, hogy ki legyen az énekmester az elkövetkezendő 20–25 esztendőre.

Ha nem is simán, de csak lezajlott az új kántor beiktatása. Ám a kisebbségben maradt mester hívei nem egyeztek bele védencük kibuktatásába. Susmust meg mit nem emlegettek, kígyót-békát kiabálva a plébános úrra, mivelhogy – mint rebesgették – az ő keze is benne volt jócskán a dologban.

Be is állított másnap egy csupa elégedetlen asszonyokból álló hangos csoport a plébániára. Annyian voltak, hogy a plébános úr kénytelen volt az udvaron fogadni a békétlenkedő nyáját, s bizony nem győzte a fejét kapkodni a nem éppen ildomos kifejezések hallatán, amelyek a nagy hangzavarban feléje záporoztak.

Szóhoz jutva, nyájas hangon buzdította a kardoskodó menyecskéket a hazatérésre.

– Menjenek, menjenek haza, lelkeim, mert nem fől meg otthon idejében az ebéd!

No azoknak ugyan mondhatta! Az egyik különösen izgága menyecske, kiről látszott, hogy csak a hecc kedvéért vesz részt a sokadalomban, feléje visította:

– Könnyű a plébános úrnak! De nekünk még főzni sincs mit!

– Menjenek dolgozni, lelkeim! – terelgette volna őket továbbra is szelíd hangon kifelé a pap.

– De nem kapunk ám munkát! – jött a replika.

– Akkor menjenek a községházára, és kérjenek segílyt! – biztatta őket továbbra is keresztényi szelídséggel a plébános.

– Ott meg ezt kapunk, e! – szólt a menyecske, miközben behajlított jobb kezén keresztbe tette bal alsó karját.

Ám a plébános urat sem éppen a golya költötte. Így válaszolt:

– Menjenek csak szépen, lelkecském, mert itt még azt sem kapnak!

MI IS HÁT A „SZABÁL”?

Megbetegedett egy régi húsvét előtt az egyik Tisza menti kisközség népszerű plébánosa.

Az alacsony termetű és fölöttébb jól táplált lelkipásztor helyébe a szabadkai püspöki hivatal Hegyi Pált, a fiatal, vékonypénzű káplánt rendelte az elárvult nyáj lelki istápolására.

Nem is volt az új pásztorral semmi baj. Beszédében nyájas szavúnak, elméjében ékesnek bizonyult a fiatal helyettes, kinek nagybőjti prédikációit mindig szelíd áhítattal ülte végig az egész gyülekezet.

Kati néaninek azonban, a Mária-társulat egyik vakbuzgó előimádkozójának azért csak feltűnt valami. Ez okáért meg nem állhatta, hogy oda ne bizalmaskodják mise után a sekrestyéből kilépő káplán elé, és nagy ájtatoskodva meg ne szólítsa:

– Dicsértessék... Má' megbocsásson, tisztelendő úr, de...

– Tessék, kedves, tessék! – készségeskedett a fiatal káplán.

– ...kérdezni szeretnék valamit.

– Hallgatom, lelkem, mondja csak! – nógatta a pap szelíd biztatással.

– Csak azt szeretném kérdezni a tisztelendő úrtól, hogy van az, hogy régebben, amikor még a plébános úr misézett, és amikor áldozás előtt a szent misében az következett, hogy „én vétkem, én igen nagy vétkem”, akkor a plébános úr mindig itt lent a kódok tájékán ütögette. A tisztelendő úr meg, hogy látom, folyton a mejjinél veri magát. Azt szeretném már most tudni, hogy mi is hát a szabál: m'ik a helyesebb, hogy mi hívők is úgy cselekedjünk?

Nagyot nézett a fiatal káplán e skolasztikus kérdésre, de miután megképződött lelki szemei előtt a hivatali elődjének hasbavállás alakja, enyhe kajánsággal így világosította föl az érdeklődő öregasszonyt:

– Tudja, édes lelkem, az úgy van, hogy mindenki ott veri magát, ahol a leggyarlóbb, ahol a bűnit érzi.

KINEK RÜHÖS A BIRKÁJA?

Az első világháború utáni időkben a Tisza mentén is elszaporodtak a katolikus egyházból kilépő különféle szekták: nazarénusok, pünkösdvárók, szombatisták, baptisták, jehovások...

A „hívők” – így nevezték az ilyen felekezetek tagjait – nem elégedtek meg azzal, hogy esténként a gyülekezetben énekelgettek, felolvasták az evangéliumot. Mielőtt az új vallásközösség tagjai lettek volna, előbb kikeresztelkedtek, és ezt annak rendje és módja szerint be is jelentették a plébánián.

Az egyik Tisza menti községben is vallást akart változtatni egy szegény parasztember. Juhász komáját kérte meg, hogy menjen már be vele a parókiára, mert egyedül mégis rühelli kissé...

A plébános úr előbb szelíd szóval próbálta lebeszélni hívét, hogy ne legyen hűtlen elődeinek vallásához, de mikor látta, hogy nem győzi szép szóval, így adta ki a nyájából elkóborogni szándékozó hívó útját:

– Hát akkor menjen! Ne mételyezze a többbit is! Pusztuljon! A birkának is a rühöse pusztul!

Mire az ott tébláboló kísérő juhász csendes önérzettel megjegyezte:

– Nono! A jó pásztornak nincs ám rühös birkája, plébános úr!

MÁS DOLGA ÚGY SINCS NEKI...

Közeledett a húsvét ünnepe. Ilyenkor a környékbeli tanyák gazdanepe és azok családtagjai is bejöttek Zentára, hogy a húsvéti szent gyónással megtisztítsák lelküket halálos bűneiktől.

Többek között belátogatott az ünnepekre egy álszent, az egyházat kiadósan támogató, de a cselédeit reggeltől estig hajtó idősebb gazdáné is.

Hogy a cselédek folytonos vegzálására templomi jóváhagyást is kapjon, nagy ájtatoskodva megkérdezte gyónás közben a tisztelendő úrtól, nem vétkezik-e ő azzal, ha a nehéz fizikai munkát végző cselédeknek pénteki napon is szalonnát ad reggelire. Megbocsátja-e ezt őneki az Isten?

A lelkiatya bólintott egyet, hiszen jól tudta, hogy másként odakint a tanyán ez nem is lehetséges. Maga a cselédség zúgolódna legjobban, ha nem így volna.

Ám az asszony tovább puhatolózott:

– Mer', ugye, azt a jószágot karácsonykor meg húsvét napján is etetni köll, az nem várhat, osztán a béresnek meg a kanásznak ezeken a napokon is talpon köll lennie, dógoznia muszáj... Ugye, ezt is megbocsájtja a jó Isten?

Mire P. tisztelendő úr (kihez vert a hír, hogy reggelente mise előtt bele-belelehel a borospohárba) állítólag ökölrel vert rá a gyóntatószékre, s borizú együttérzéssel ezt mondta:

– Kutya kötelessége, édes lányom, megbocsátani! Ku-tya kö-te-les-sége...

JÓL MEGFELELT

Valamikor faluhelyen, kisközségben tiszteletből a papot is, a tanítót is meghívták a jelesebb családi ünnepek: keresztelő, névnap, esküvő alkalmából.

Egyszer Finta János, a felsőhegyiek egykori plébánosa is ilyen tiszteletbeli vendégként vett részt valamelyik tanyai nagygazdálány lakodalmában.

A hangulat már vacsora előtt igen emelkedett volt, és a jó zene meg a jóféle itóka hatása alatt néhány tanyai parasztban fölébredt az ördög: tréfálják meg a papot! Mert tisztelni ugyan tisztelték a plébánosukat, de – már csak virtusból is! – mindig hízott az egyszerű kisemberek mája, ha túljárhattak az előjárók: papok, tanítók, jegyzők, fináncok, végrehajtók és egyéb ilyen kapa-kaszakerülő népség eszén.

Összebeszéltek hát néhányan, hogy majd vacsora alatt a lerágott csontokat odalopják Finta páter tányérja köré, hadd ámuldozzon a nász-nép, milyen nagybélú a felsőhegyiek plébánosa.

Úgy is történt.

A levesfőző asszonyok egymás után hordták föl a különböző ételeket, s amíg a vendégek a plébánossal együtt a vőfély derűs rigmusain mulattak, addig a cinkosok jócskán körülöltögették a lelkiatya tányérjának környékét. Mikor már púpozva állt a csontrakás Finta plébános úr előtt, a cimborák egyike jó hangosan elrikkantotta magát:

– Híjnye, a kutyafejét, de jó étvágya van a plébános úrnak, hogy tartsa meg az Isten mindvégig ilyen jó egészségben. Előttünk, ni, alig van csont, ott meg... De mennyi!!

Finta atya, látva a kajánkodó tekinteteket és a bajusz alatti somolygást, így felelt meg önmagáért:

– Bizony, lehet is, édes fiam! Ebből látszik, hogy itt ember ül ám, nem pedig len kutya, mert tudni való, hogy csak az eszi meg a csontot!

PRÉDIKÁCIÓ

Népszerű pap volt két emberöltővel ezelőtt Zentán T. plébános úr is. Egy ízben a nagymisén az égi csodákról prédikálva többek között azt a közismert bibliai történetet is megemlítette, amikor Jézus megszaporította az öt árpakenyeret.

– ...Olyannyira – prédikálta a plébános úr –, hogy abból ötszáz férfi lakott jól, az asszonyokat és a gyermekeket nem számítva, a fennmaradt morzsalékból pedig 12 kosárra valót szedtek össze a tanítványok.

Mise végén a plébános urat vetkőztető sekrestyés fontoskodva igazította ki papjának tévedését.

– Plébános úr kérem, nem jól tetszett mondani a prédikációban... Összetévesztette a jóllakott emberek számát...

– Hogyhogy? – nézett nagyot T.

– Mert nem ötszáz, hanem ötezer ember lakott jól a két halból meg az öt árpakenyérből – tudálékoskodott a sekrestyés.

– Ejnye, ejnye, nem ötezer mondtam volna? – tűnődött el az öreg pap, s aztán – ha már megtörtént, hát megtörtént – csapott egyet a kezével, s imígyen kommentálta az esetet, a hívekre célozva: – Mindegy! Akadt ezek között olyan megátalkodott pogány, aki még az ötszázat sem hitte el!

HÁTHA SEGÍT...

Néhány évvel ezelőtt, ősz tájon, amikor már borzongató, nyirkos szelek dudorásztak, a Zentai Múzeumot, amely a belvárosi plébániával összefüggő épületsort képez, a közeli hőtelepre készültek rákapcsolni a munkások. E művelet közben olyan gondosan föllárkolták a plébánia udvarát, hogy ott megbénult mindenfajta közlekedés. Bent rekedt a múzeumigazgató autója, ugyanakkor a plébánia részére megrendelt téli tüzelőanyagot sem tudták lerakni az udvaron, mert az árkok miatt nem lehetett megközelíteni a raktárhelyiséget.

Mivel a jó munkához idő kell, meg aztán köztudott, hogy az árokásás nem hólyag, hogy azt csak úgy föl lehessen fújni, a munkálatok elhúzódtak, alaposan próbára téve mind a két épületrész szellemi vezetőjének türelmét. Végül is a plébános úr veszítette el előbb a magát.

Egyik napon szerényen bekopogtatott a múzeum igazgatójához, és megérdeklődte, hogy ugyan mikor lesz már vége ennek a kálváriának, s egyben tanácsát is kérte: mit lehetne tenni a munkálatok minél gyorsabb befejezése érdekében. Itt az ősz, hideg van, fűteni kellene már...

Tripolszky Géza, a népszerű és szokimondó múzeumigazgató tehetetlenül tárta szét a karját:

– Nézze, tisztelendő úr, adhatok egy tanácsot: maga imádkozzék, én meg majd káromkodom! Tán csak megüünk ketten valamire.

LEHÜTÖTTÉK

Az idősebb papok kidőlésével és a gyérülő papi utánpótlás következtében a Zenta környéki kisebb településeken is jócskán megfogyatkozott már a múltban a lelkipásztorok száma. Hogy azonban e helységek hívői se maradjanak lelki gondozó nélkül, rendszerint a központból vagy a közeli nagyobb községek valamelyikéből járt ki vasár- és ünnepnapokon a pap misézni, prédikálni.

Így volt ez az egyik nagyobb tanyaközpontban is, ahol a tehetősebb, fogatos kocsival rendelkező gazdák hordták-vitték a tisztelendő urat, s ez a tisztség sorba járt közöttük, mint Tápén a bíróválasztás.

Egy nyári reggelen, maródi lévén, a soros gazda a béresét küldte el maga helyett a fiatal plébános úrért.

Be is szekerezett a legény még jóval pirkadat előtt a csézával, hogy idejében ébressze a lelkipásztorát. Virradt éppen, amikor elindultak kifelé.

Az ég biborszínűre, majd aranyárgára változott, a levegőben pacsirta énekelt, a harmatos fűben ezernyi gyöngyszem csillogott, az őszülő búzatengerből piros pipacsok integettek... egyszóval: nagyon szép volt minden.

Meg is fogta a lelkét a természeti szépségekért hevülő fiatal papnak.

– Hát nem főlemelő? – lelkesedett, és szerette volna a maga örömét az egykedvű kocsissal is megosztani, hogy az ne csak nézze, hanem lássa is mindezt a szépet.

A legény azonban, aki nem volt lelkendező hangulatban, köpött egy kiadósat, s aztán nem minden epe nélkül így hűtötte le rajongó lelkipásztorát:

– Má' megkövetem, tisztesség ne essék, szólván, szép ez annak, aki ritkán látja. De kelne csak föl a tisztelendő úr is minden reggel korábban, mint ahogy a csillagok lefekszenek, tudom Isten, nem lenne úgy oda érte!

HITELES BORMÉRTÉK

Egy ízben a Jézus Szívéről elnevezett templom búcsúnapján számos egyházi és világi tekintély foglalt helyet a plébánián rendezett ünnepi ebéden. Ott volt többek között Dúlósi Jenő tisztelendő úr és Finta János felsőhegyi plébános is.

Amíg a többi meghívott vendég csak szelíd mértéktartással kortyolgatta a jóféle borocskát, Dúlósi páter és Finta plébános úr, akik több literre voltak hitelesítve, bizony fenéig hajtogatták föl a poharukat.

Kvaterkázás közben a jóval idősebb Dúlósi elismerően szólt Fintához:

– Jánosom, te is jól bírod még, úgy látom.

– Már miért ne bírnám, Géni bátyám! Éppen hogy csak betöltöttem a negyven évet! Inkább én csodálkozom azon, hogy tisztelendőséged a maga hatvan esztendejével ilyen jól állja még a sarat.

– Hála Istennek, állom! Még jól csúszik lefelé.

– Ha meg nem apprehendálna, ugyan mennyi lehet az a bormennyiség, amit eleddig lehajtott már? – érdeklődött a felsőhegyi plébános.

Elrévedő tekintettel, mintha utánaszámolna, így szólt Dúlósi:

– Azt, öcsém, megmondani pontosan nem tudnám, mert sose volt szokásom megszámlálni a poharakat, de – s itt fölcillant a tekintete – hogy az a póre népség, amelyik ilyenkor júniusban klottruhára vetkőzve ott fajtalankodik a Tisza-parton, egytől egyig mind belefulladhatna, annyi bizonyos!

